Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 11 februari 1927 kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående regleringen för budgetåret 1927—1928 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o) I den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1927—1928 har Kungl. Maj:t i punkt 1 under elfte huvudtiteln föreslagit riksdagen att höja ordinarie förslagsanslaget till pensionering av civila tjänstinnehavare, nu 3,000,000 kronor, med 400,000 kronor, till 3,400,000 kronor. *Pensionering av civila tjänstinnehavare.* [1.]*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1927 (11 h. t. sid. 9).

Mot den föreslagna anslagshöjningen, som föranletts av stark överbelastning å anslaget under sistförflutna budgetår, har utskottet icke något att erinra.

Utskottet får sålunda hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

2:o) Under punkt 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.* [2.]

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1927 omnämnda, av föredragande departementschefen förordade ändringar i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer;

dels till beredande av pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 2,500,000 kronor;

dels ock besluta, att kostnaderna för pensionstillägg och pensionsförhöjning

* Hänvisar till punktbeteckning i åberopade statsrådsprotokoll.

åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, skola bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas.

Genom beslut vid 1925 års riksdag genomfördes en allmän reglering av pensioner utav äldre typ med tillämpning från och med den 1 juli 1925. Denna pensionsreglering, som avsetts att utgöra en i huvudsak definitiv förbättring av ifrågavarande pensioner, har icke verkat rubbning i de tilläggsförmåner — däribland pensionstillägg enligt vid 1922 års riksdag godkända grunder — som enligt särskilda medgivanden tidigare utgått såsom förbättring av vissa äldre pensioner. Med bortseende från 1926 års riksdags beslut om pensionstillägg åt vissa f. d. barnmorskor har efter år 1925 någon ändring i den genomförda pensionsregleringens omfattning och grunder ej ägt rum.

De av Kungl. Maj:t nu föreslagna ändringarna i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) i fråga om pensionstillägg samt den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer äro av formell natur och väsentligen föranledda därav att, medan hittills alla från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., numera statens pensionsanstalt, utgående pensioner varit att hänföra till s. k. oreglerade pensioner och alltså berättigat till åtnjutande av de förmåner, som avses i berörda kungörelser, vissa av de pensioner, som hädanefter komma att beviljas från anstalten, bliva att betrakta såsom s. k. nyreglerade pensioner, vilka icke berättiga till dylika förmåner.

Beträffande *kostnaderna* för ifrågavarande pensionsreglering för nästkommande budgetår har föredragande departementschefen anfört följande:

»Vidkommande kostnaderna för pensionsregleringen utgjorde, såsom förut nämnts, anslagen härtill budgetåret 1925—1926 2,400,000 kronor för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt 2,670,000 kronor för f. d. militära befattningshavare, och uppgå anslagen för innevarande budgetår till 2,200,000 respektive 2,500,000 kronor. Emellertid har det visat sig, att det sålunda för förstnämnda budgetår anvisade anslaget till pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer blivit för snävt tillmätt, i det att detsamma överskridits med ej mindre än cirka 400,000 kronor. Visserligen torde kostnaderna för denna pensionsreglering så småningom nedgå, men en höjning av nu utgående anslag synes mig dock erforderlig. Jag föreslår, att anslaget höjes med 300,000 kronor eller till 2,500,000 kronor. Vad angår anslaget till pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare, utgjorde belastningen å detta anslag för budgetåret 1925—1926 2,535,439 kronor 2 öre. Enligt vad jag inhämtat, torde belastningen för innevarande budgetår komma att uppgå till än högre belopp,

och anslaget för budgetåret 1927—1928 bör enligt verkställda beräkningar med hänsyn till antalet nytillträdande pensionärer bestämmas till 2,970,000 kronor.

Kostnaderna för pensionstillägg och pensionsförhöjning åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, böra givetvis såsom för närvarande bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas.»

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet i övrigt hänvisa till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1927 (11 h. t. sid. 10—19).

Utskottet.

De av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i förenämnda kungörelser den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280) äro, såsom av utredningen framgår, av formell natur och huvudsakligen betingade av 1926 års riksdags beslut beträffande bland annat inordnande i statens pensionsanstalt av vissa nya grupper av befattningshavare. Mot de föreslagna ändringarna har utskottet icke haft något att erinra.

Ej heller hava de gjorda beräkningarna i fråga om anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår givit utskottet anledning till anmärkning. På de affärsdrivande verken belöpande kostnader för pensionsregleringen torde såsom hittills böra bestridas av de medel, från vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt utgå.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet, som i det följande gör framställning om anvisande av anslag till pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare, här hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. [3.]

3:o) Kungl. Maj:t har i punkt 3 föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1927 omnämnd, av föredragande departementschefen förordad ändring i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 275) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer;

dels ock till beredande av dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 3,300,000 kronor.

Över ifrågavarande framställning kommer utskottet att avgiva särskilt utlåtande; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl.
[4.]

4:o) Jämväl över Kungl. Maj:ts under punkten 4 framställda förslag i fråga om dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete.
[10.]

5:o) Under punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det *ordinarie* förslagsanslaget till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete, nu 240,000 kronor, med 10,000 kronor till 250,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 26 november 1926 (11 h. t. sid. 27), vartill utskottet får hänvisa.

Den föreslagna anslagshöjningen, vilken är föranledd av beräknad stegring i belastningen å anslaget, har ej givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning.
[11.]

6:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkten 11 gjorda framställning och under hänvisning till den i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 26 november 1926 lämnade utredningen i ärendet (11 h. t. sid. 29) får utskottet hemställa,

att riksdagen må höja det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, nu 50,000 kronor, med 10,000 kronor till 60,000 kronor.

Tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna.
[12.]

7:o) I punkt 12 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels besluta

A) att de i kungörelse den 23 december 1910 (nr 145, sid. 1) angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter intagna, av riksdagen godkända bestämmelser för tilldelande av bidrag ur förslagsanslaget: bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter skola från och med den 1 juli 1927 i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

§ 1. *Lärarinnornas pensionsanstalt.*

2. Skyldighet att vara delägare i denna pensionsanstalt åligger vid sagda läroanstalter anställd

A) Föreståndarinna ävensom ämneslärarinna med full tjänstgöring,

B) Annan lärarinna, som i klasserna över de förberedande i en eller

flera av sagda läroanstalter meddelar undervisning antingen sammanlagt minst 4 veckotimmar i gymnastik eller sammanlagt minst 6 veckotimmar i ett eller flera av ämnena välskrivning, teckning, musik, huslig ekonomi, kvinnligt handarbete, träslöjd och andra liknande slöjdarter eller sammanlagt minst 10 veckotimmar, oberoende av de ämnen, i vilka undervisningen meddelas.

Föreståndarinna eller — — — i pensionsanstalten.

B) att de i kungörelse den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna intagna, av riksdagen godkända grunder för beredande av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna skola från och med den 1 juli 1927 i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

2. a) Rätt att — — — av tilläggspensionen.

b) Föreståndarinnas tjänstgöring — — — för läsår.

c) För föreståndarinna anses läsår motsvara tjänstår; för biträdande föreståndarinna eller lärarinna skall läsår, som omfattar minst 4 veckotimmars undervisning i gymnastik eller minst 6 veckotimmars undervisning i ett eller flera av ämnena välskrivning, teckning, musik, huslig ekonomi, kvinnligt handarbete, träslöjd och andra liknande slöjdarter, eller minst 20 veckotimmar oberoende av ämnen, anses motsvara fullt tjänstår samt läsår, som i annat fall, än nyss sagts, omfattar ett mindre antal veckotimmar än 20, betraktas som så stor del av ett tjänstår, som antalet veckotimmar utgör del av 20;

C) att kungörelsen den 18 november 1921 (nr 703) angående tilläggspensioner åt vissa vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anställda lärarinnor, vilka avgå med pension med utgången av juni 1921, skall från och med den 1 juli 1927 i nedan intagna delar hava följande ändrade lydelse:

Grunder för beredande av tilläggspensioner åt vissa vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anställda lärarinnor, vilka avgå med pension efter utgången av juni 1921,

2. a) Rätt att — — — 10 år.

b) Föreståndarinnas tjänstgöring — — — för läsår.

c) För föreståndarinna anses läsår motsvara tjänstår; för biträdande föreståndarinna eller lärarinna skall läsår, som omfattar minst 4 veckotimmars undervisning i gymnastik eller minst 6 veckotimmars undervisning i ett eller flera av ämnena välskrivning, teckning, musik, huslig ekonomi, kvinnligt handarbete, träslöjd och andra liknande slöjdarter, eller minst 20 veckotimmar oberoende av ämnen, anses motsvara fullt tjänstår samt läsår, som i annat fall, än nyss sagts, omfattar ett mindre antal veckotimmar än 20, betraktas som så stor del av ett tjänstår, som antalet veckotimmar utgör del av 20.

3. a) För varje — — — 60 år.

b) För varje — — — 270 kronor; skolande vad sålunda stadgats gälla jämväl för tiden från och med år 1911 till och med den 30 juni 1927 i fråga om övningslärarinna med en undervisning av sammanlagt 4—9 veckotimmar i gymnastik eller sammanlagt 6—9 veckotimmar i ett eller flera av ämnena välskrivning, teckning, musik, huslig ekonomi, kvinnligt handarbete, träslöjd och andra liknande slöjdarter.

dels för beredande enligt av riksdagen godkända grunder av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna anvisa för budgetåret 1927—1928 ett *extra* förslagsanslag av 268,500 kronor,

dels medgiva, att vid prövning av frågan om tilläggspension åt envar av förra lärarinnorna Anna Maria Fredrika Ljungdahl, Hilda Gabriella Josefina Waldenström och Hilda Carolina Carling de i det föregående föreslagna grunder må äga motsvarande tillämpning;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att med iakttagande i tillämpliga delar av samma grunder pröva och avgöra ansökningar om tilläggspension åt sådana lärarinnor i övningsämnen vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, vilka avgått från sin tjänst före den 1 juli 1927.

Genom beslut av 1910 års riksdag bragtes frågan om pensionering av lärarinnor vid vissa statsunderstödda enskilda läroanstalter till lösning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslöt riksdagen, bland annat, att under riksstatens tionde huvudtitel uppföra ett förslagsanslag: bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter. Kungörelse i ämnet utfärdades den 23 december 1910 (nr 145), innehållande dels av riksdagen antagna bestämmelser för tilldelande av bidrag ur nämnda förslagsanslag, dels ock av Kungl. Maj:t fastställt reglemente för den nya anstalt, lärarinnornas pensionsanstalt, som skulle övertaga uppgiften att bereda pensioner åt den kvinnliga lärarpersonalen vid de läroanstalter, som åtnjuta statsunderstöd från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till privatläroverk.

Då den sålunda genomförda pensionsregleringen blev ineffektiv för många lärarinnor — något äldre eller redan pensionerade lärarinnor — framlade Kungl. Maj:t för 1917 års riksdag förslag i syfte att förbättra dessa lärarinnors pensionsvillkor. Propositionen i frågan (nr 137) avsåg beredande av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.

Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts förslag och anvisade för ändamålet erforderligt anslag.

Genom kungörelse den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna fastställde Kungl. Maj:t de av riksdagen antagna grunderna för beredande av tilläggspensioner åt nämnda lärarinnor samt utfärdade närmare föreskrifter för åtnjutande av pensionerna.

Som lärarinnepensionerna i regeln utgingo med mycket blygsamma belopp, bragtes pensionsfrågan ånyo på tal, och i proposition till 1921 års riksdag (nr 288) föreslog Kungl. Maj:t ytterligare åtgärder för förbättrande av ifrågavarande lärarinnors pensionsförhållanden. De åtgärder, som i sådant avseende förordades, hade två syften, nämligen dels att åstadkomma en förhöjning i de grundpensioner och tilläggspensioner, som för det dåvarande utgingo till förutvarande lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, dels ock att bereda ökade pensioner åt de lärarinnor vid nämnda läroanstalter, som komme att avgå med pension efter utgången av juni 1921.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget bifölls till alla delar av riksdagen, som för härav föranledda kostnader anvisade ett extra förslagsanslag.

De i anledning av dessa riksdagens beslut erforderliga ändrade eller nya bestämmelser hava den 18 november 1921 meddelats genom tre kungörelser (nr 702, 703 och 704). Den första av dessa kungörelser innefattar ändring i vissa delar av förut omnämnda kungörelse den 31 december 1917 och avser lärarinnor, som avgått från sin tjänst före utgången av juni 1921 medan den andra gäller för dem, som avgå från och med utgången av juni 1921. Den tredje åter innefattar vissa ändringar i 1910 års kungörelse angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter.

För rätt till tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 fordras dels att vederbörande lärarinna är eller varit delägare i lärarinnornas pensionsanstalt eller ägt rätt att ingå som delägare i denna anstalt eller avgått med pension före den 1 januari 1911 — den dag, då pensionsanstalten trädde i verksamhet — dels att hon vid sin avgång *under minst 10 tjänstår* bestritt sådan tjänstgöring vid enskild läroanstalt, att hon enligt gällande bestämmelser ägt rätt att tillgodoräkna sig densamma för uppflyttning i högre lönegrad.

För föreståndarinna anses läsår motsvara tjänstår; för biträdande föreståndarinna eller lärarinna skall läsår, som omfattar minst 20 veckotimmar, anses motsvara fullt tjänstår samt *läsår, som omfattar ett mindre antal veckotimmar än 20, betraktas som så stor del av tjänstår, som antalet veckotimmar utgör del av 20.*

De bestämmelser i fråga om pensioner åt lärarinnor vid privatläroverk, som antagits av riksdagen åren 1910, 1917 och 1921, äro emellertid ej tillämpliga på alla dylika lärarinnor. Det har nämligen funnits, och finnes ännu, lärarinnor, som icke tillhört någon pensionskassa och redan avgått från sin tjänst, då bestämmelserna om tilläggspension trädde i kraft. Dessa lärarinnor hava icke kunnat i vanlig ordning erhålla tilläggspension. Vidare har den nyss omnämnda reduktionsregeln för beräkning av tjänstår från tilläggspension utestängt en hel del övningslärarinnor, som i övrigt uppfylla alla förutsättningar för erhållande av sådan pension men vilkas årliga tjänstgöring ej varit eller kunnat vara tillräckligt omfattande. Åtskilliga lärarinnor av dessa båda kategorier hava emellertid genom be-

slut av de senare årens riksdagar erhållit rätt att kunna komma i åtnjutande av tilläggspension, ehuru de ej uppfyllt härför stadgade villkor. Alla dessa lärarinnor hava varit så gamla, att de förut omnämnda bestämmelserna ej varit på dem tillämpliga.

Vad ämneslärarinnorna beträffar, torde deras pensionsförhållanden i stort sett kunna anses vara ordnade genom de härförut omnämnda besluten av Kungl. Maj:t och riksdagen. Annorledes förhåller det sig med *övningslärarinnorna* vilka, vare sig deras pensionsrätt skall bedömas enligt 1917 års kungörelse med däri år 1921 gjorda ändringar eller enligt de i kungörelsen nr 703/1921 givna bestämmelserna, äro underkastade de stadganden i avseende å undervisningens omfattning — med eller utan reduktion — som i det föregående omnämnts.

Frågan om övningslärarinnors pensionsrätt har nu upptagits av *skolöverstyrelsen,* som i skrivelse den 20 maj 1926 framlagt förslag till ändrade bestämmelser i ämnet.

Skolöverstyrelsen har framhållit, att övningslärarinnorna i fråga om rätt till pension, respektive tilläggspension intaga en avsevärt sämre ställning än i fråga om rätt till tjänstårsberäkning för lönetur och till vikariatsbidrag. För att en övningslärarinna skall äga rätt till tjänstårsberäkning för lönetur och till bidrag ur de enskilda läroanstalternas vikariatskassa fordras allenast en tjänstgöring av 4 veckotimmar i gymnastik eller 6 veckotimmar i ett eller flera andra övningsämnen. För delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt fordras för övningslärarinnor lika väl som för andra lärarinnor sammanlagt minst 10 veckotimmars undervisning i klasserna över de förberedande i en eller flera av ifrågavarande läroanstalter. För rätt till tilläggspension fordras för nu vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anställda lärarinnor delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt, varjämte för tjänstårsberäkningen gäller den förut anförda reduktionsregeln, vilken utgår från 20 veckotimmars tjänstgöring såsom det normala minimum.

Överstyrelsen, som ansett denna ojämnhet i gällande bestämmelser icke vara genomtänkt eller avsiktlig, har ansett närmare överensstämmelse mellan de olika stadgandena böra åvägabringas. Detta har synts böra ske på sådant sätt, att den skillnad mellan ämnes- och övningslärarinnor, som ligger i ämnenas olika omfattning och som vunnit beaktande i bestämmelserna angående lönetursrätt och bidrag från de enskilda läroanstalternas vikariatskassa, konsekvent genomföres även i fråga om pension och tilläggspension.

För vinnande av detta syfte har överstyrelsen föreslagit bestämmelser av i huvudsak följande innehåll:

1910 års kungörelse angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter skulle ändras på sådant sätt, att skyldighet till delägarskap i anstalten komme att åligga förutom föreståndarinna samt ämneslärarinna med full tjänstgöring, annan lärarinna, som i klasserna över de förberedande i en eller flera av sagda läroanstalter meddelar undervisning *antingen* sammanlagt minst 4 veckotimmar i gymnastik *eller* sammanlagt minst 6 veckotimmar i ett eller flera av ämnena välskrivning, teckning, musik, huslig ekonomi, kvinnligt handarbete, träslöjd eller andra liknande slöjdarter *eller* sammanlagt minst 10 veckotimmar, oberoende av de ämnen, i vilka undervisningen meddelas.

Vidare skulle i fråga om sättet för beräkning av tjänstår i kungörelserna

den 31 december 1917 (nr 965) och den 18 november 1921 (nr 703) angående tilläggspensioner införas följande bestämmelse:

»För föreståndarinna anses läsår motsvara tjänstår; för biträdande föreståndarinna eller lärarinna skall läsår, som omfattar minst 4 veckotimmars undervisning i gymnastik eller minst 6 veckotimmars undervisning i ett eller flera av ämnena välskrivning, teckning, musik, huslig ekonomi, kvinnligt handarbete, träslöjd eller andra liknande slöjdarter, eller minst 20 veckotimmar, oberoende av ämnen, anses motsvara fullt tjänstår samt läsår, som i annat fall, än nyss sagts, omfattar ett mindre antal veckotimmar än 20, betraktas som så stor del av ett tjänstår, som antalet veckotimmar utgör del av 20.»

Över skolöverstyrelsens förslag hava utlåtanden avgivits av *direktionen över lärarinnornas pensionsanstalt* och *statskontoret*. Direktionen har förklarat sig icke hava något att erinra mot förslaget. Statskontoret, som funnit goda skäl tala för beredande av ökad möjlighet för övningslärarinnor att bliva delägare i lärarinnornas pensionsanstalt samt att komma i åtnjutande av tilläggspension, har emellertid föreslagit sådan ändring i de av skolöverstyrelsen framlagda författningsförslagen, att jämväl lärarinna, vilken bestrider undervisning i *såväl läs- som övningsämnen*, skulle erhålla större möjlighet än för närvarande att vinna tillträde till pensionsanstalten.

Med anledning av vad statskontoret yttrat har skolöverstyrelsen i ärendet avgivit förnyat utlåtande och därvid av angivna skäl vidhållit sitt förslag.

Departementschefen har på anförda grunder biträtt skolöverstyrelsens förslag.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 10 december 1926 (11 h. t. sid. 30—43).

Utskottet.

Även utskottet finner det vara billigt, att åtgärder vidtagas för att åt övningslärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter bereda större möjlighet än för närvarande att vinna delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt samt att erhålla tilläggspension av statsmedel. Detta syfte skulle enligt det föreliggande förslaget vinnas därigenom, att bestämmelserna angående viss minimitjänstgöring såsom villkor för delaktighet i pensionsanstalten samt angående sättet för beräkning av tjänstår för erhållande av tilläggspension skulle omläggas till närmare överensstämmelse med motsvarande föreskrifter i fråga om tjänstårsberäkning för uppflyttning i högre lönegrad samt beträffande rätt till vikariatsersättning. Häremot har utskottet intet att erinra. Beträffande den närmare utformningen av bestämmelserna hava olika förslag framlagts av skolöverstyrelsen och statskontoret. Vid prövning av dessa förslag har utskottet i likhet med departementschefen funnit övervägande skäl tala för ett biträdande av vad skolöverstyrelsen hemställt. Utskottet vill i avseende härå särskilt

framhålla, att det knappast kan anses riktigt att beträffande lärarinnor, som jämte undervisning i läsämnen även bestrida undervisning i övningsämnen, frångå de regler om minimitjänstgöring såsom villkor för delaktighet i pensionskassan samt om tjänstårsberäkning, vilka gälla för lärarinnor med undervisning endast i läsämnen.

Av utredningen framgår, att kostnaderna för de av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i bestämmelserna väntas bliva av ringa betydelse. Approximativt har skolöverstyrelsen beräknat utgiftsökningen per budgetår till omkring $1^1/_2$ procent av nu utgående kostnader för tilläggspensioner. Även den omständigheten, att bifall till statskontorets nyss omförmälda förslag skulle medföra större omkostnader, torde enligt utskottets mening i någon mån tala för bifall till skolöverstyrelsens förslag.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle några övergångsbestämmelser ej meddelas beträffande rätt för lärarinnor, som avgått före de nya bestämmelsernas ikraftträdande den 1 juli 1927, att komma i åtnjutande av tilläggspension enligt de nya reglerna. Emellertid har framställning gjorts i syfte att åt tre lärarinnor, vilka redan avgått ur tjänst och ej varit berättigade till tilläggspension i enlighet med hittills gällande grunder, bereda den tilläggspension, som skulle hava tillkommit dem, därest de nya grunderna vid tidpunkten för deras avgång varit i kraft. Mot detta förslag har utskottet med hänsyn till föreliggande omständigheter intet att erinra. Likaledes har utskottet funnit sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag om bemyndigande för Kungl. Maj:t att med iakttagande i tillämpliga delar av de föreslagna nya grunderna pröva och avgöra ansökningar om tilläggspension åt sådana lärarinnor i övningsämnen vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, vilka avgått från tjänsten före den 1 juli 1927.

I fråga om anslagsbeloppet för tilläggspensioner för nästkommande budgetår har utskottet intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, som innebär beviljande av samma anslag som det för innevarande budgetår anvisade.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

dels besluta

A) att de i kungörelse den 23 december 1910 (nr 145, sid. 1) angående pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter intagna, av riksdagen godkända bestämmelser för tilldelande av bidrag ur förslagsanslaget: bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter skola från och med den 1 juli 1927 i förevarande delar hava den av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den

10 december 1926 förordade, här ovan återgivna ändrade lydelsen;

B) att de i kungörelse den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna intagna, av riksdagen godkända grunder för beredande av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna skola från och med den 1 juli 1927 i förevarande delar hava den av föredragande departementschefen i nyssnämnda statsrådsprotokoll förordade, här ovan jämväl återgivna ändrade lydelsen; samt

C) att kungörelsen den 18 november 1921 (nr 703) angående tilläggspensioner åt vissa vid statsunderstödda enskilda läroanstalter anställda lärarinnor, vilka avgå med pension med utgången av juni 1921, skall från och med den 1 juli 1927 i förevarande delar hava den av föredragande departementschefen i berörda statsrådsprotokoll förordade, här ovan likaledes återgivna ändrade lydelsen;

dels för beredande enligt av riksdagen godkända grunder av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna anvisa för budgetåret 1927—1928 ett *extra* förslagsanslag av 268,500 kronor;

dels medgiva, att vid prövning av frågan om tilläggspension åt envar av förra lärarinnorna Anna Maria Fredrika Ljungdahl, Hilda Gabriella Josefina Waldenström och Hilda Carolina Carling de i det föregående föreslagna grunder må äga motsvarande tillämpning;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att med iakttagande i tillämpliga delar av samma grunder pröva och avgöra ansökningar om tilläggspension åt sådana lärarinnor i övningsämnen vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, vilka avgått från sin tjänst före den 1 juli 1927.

Pensionsavgifter till statens pensionsanstalt. [13.]

8:o) Uti punkt 13 av elfte huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt, nu 3,255,000 kronor, med 845,000 kronor till 4,100,000 kronor.

I riksstaten för budgetåret 1926—1927 finnas uppförda dels ett ordinarie

bestämt anslag till bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering å 5,310,000 kronor, dels ock ett ordinarie förslagsanslag till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt å 3,255,000 kronor.

Båda de ifrågavarande anslagen äro för närvarande otillräckliga för de därmed avsedda ändamålen. Vad emellertid beträffar anslaget till *bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering,* har ytterligare utredning ansetts erforderlig rörande storleken av det belopp, varmed detta anslag bör höjas, och då frågan härom funnits vara av invecklad beskaffenhet, har förslag om höjning av detta anslag ansetts böra anstå till ett kommande år. Vidkommande anslaget till *pensionsavgifter till statens pensionsanstalt,* vilket anslag har karaktären av förslagsanslag, har detta under flera år betydligt överskridits till följd av att sedan anslagets belopp sista gången, nämligen vid 1921 års riksdag, bestämdes, allt flera nya kategorier av befattningshavare vunnit delaktighet i anstalten. För budgetåret 1924—1925 uppgingo utgifterna från anslaget till 3,677,696 kronor och för budgetåret 1925—1926 till 3,896,399 kronor. Den erforderliga förhöjningen av detta anslag har nu beräknats till omkring 845,000 kronor, varigenom anslaget alltså skulle komma att höjas från nu 3,255,000 kronor till 4,100,000 kronor. Härvid har tagits i beräkning jämväl den ökning av anslaget, som är behövlig på grund av att genom beslut av 1926 års riksdag vissa nya grupper av befattningshavare inordnats i anstalten. I följd härav skulle, med nyss angivna anslagshöjning, det år 1926 i riksstaten upptagna extra förslagsanslaget till bidrag till kostnaderna för pensionering av vissa i statens pensionsanstalt inordnade grupper av befattningshavare å 43,000 kronor icke längre bliva erforderligt.

Mot de gjorda beräkningarna i avseende å höjning av anslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet får vid sådant förhållande hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt m. m.
[14.]

9:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t under punkt 14 föreslagit och med hänvisning till den i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 december 1926 (11 h. t. sid. 49) lämnade utredningen i ämnet får utskottet, under erinran att anslag till samma ändamål för innevarande budgetår beviljats med enahanda belopp, hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1927—1928 anvisa
dels till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett *extra* förslagsanslag av 31,000 kronor,
dels ock till förbättring av pensioneringen inom de

tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett *extra* anslag av 31,000 kronor.

10:o) I punkt 15 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att

för beredande under år 1927 av tilläggspensioner åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt å riksstaten för budgetåret 1927—1928 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* förslagsanslag av 106,000 kronor,

förklara, att tilläggspensionerna skola till pensionstagarna utgå med följande belopp, nämligen inom anstaltens första klass med 80 kronor, inom den andra klassen med 60 kronor, inom den tredje klassen med 50 kronor och inom den fjärde klassen med 45 kronor, samt

medgiva, att tilläggspensionerna må till vederbörande pensionärer utgå å de tider, i den ordning och efter de grunder, som gällande reglemente föreskriver i fråga om de från anstalten utgående ordinarie pensionerna.

Tilläggspensioner under år 1927 åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt. [15.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll över handelsärenden för den 3 december 1926 (11 h. t. sid. 50).

Då ifrågavarande tilläggspensioner, vilkas belopp överensstämma med de för år 1926 medgivna, torde enligt oförändrade grunder böra utgå jämväl för år 1927, får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

11:o) Kungl. Maj:t har i punkten 16 föreslagit riksdagen att till bestridande under år 1927, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 december 1926 förordats, av förvaltningskostnader vid handelsflottans pensionsanstalt å riksstaten för budgetåret 1927—1928 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* anslag av 1,600 kronor.

Bidrag till bestridande av förvaltningskostnaderna vid handelsflottans pensionsanstalt. [16.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet (11 h. t. sid. 52).

Kungl. Maj:ts förslag överensstämmer med riksdagens beslut angående medel för ändamålet för innevarande budgetår och har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

12:o) Under punkt 17 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för beredande av ersättning, varom stadgas i förordningen den 1 juni 1923 (nr 138) angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världs-

Ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som för-

orsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.
[17.]

krig, med däri genom förordning den 13 juni 1924 (nr 199) gjord ändring, för budgetåret 1927—1928 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* förslagsanslag av 100,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i merberörda statsrådsprotokoll över handelsärenden för den 3 december 1926 (11 h. t. sid. 53), vartill utskottet tillåter sig hänvisa.

Då någon ändring i grunderna för ifrågavarande ersättning icke ifrågasatts och utskottet icke funnit anledning till erinran mot de gjorda beräkningarna angående medelsbehovet för ändamålet under nästkommande budgetår, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

B. Militära pensionsväsendet.

Lantförsvaret.

Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén.
[18.]

13:o) Kungl. Maj:t har under punkt 18 föreslagit riksdagen att

dels höja *ordinarie* anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 136,411 kronor, med 6,779 kronor till 143,190 kronor,

dels ock till ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1925—30 juni 1927 till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* anslag av 15,504 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 december 1926 (11 h. t. sid. 56).

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Arméns pensionskassas egen pensionering m. m.
[19.]

14:o) I punkt 19 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 3,800,000 kronor att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för nämnda budgetår densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 10 december 1926 (11 h. t. 58).

Mot Kungl. Maj:ts förslag, som går ut på att för ändamålet skulle för nästkommande budgetår anvisas anslag till oförändrat belopp, har utskottet icke haft något att erinra. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap. [20.]

15:o) Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag i punkt 20 och under hänvisning till den i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 december 1926 (11 h. t. sid. 59) lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

att riksdagen må höja *ordinarie* förslagsanslaget till ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, nu 470,000 kronor, med 20,000 kronor till 490,000 kronor.

Sjöförsvaret.

Bidrag till flottans pensionskassas gratialfond. [21.]

16:o) I punkt 21 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels minska *ordinarie* anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond, nu 45,081 kronor, med 287 kronor till 44,794 kronor,

dels ock till ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 till flottans pensionskassas gratialfond för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* anslag av 1,373 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i förberörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 10 december 1926 (11 h. t. sid. 59), till vilket utskottet hänvisar.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

Gemensamma anslag.

Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. [22.]

17:o) Kungl. Maj:t föreslår under punkten 22 riksdagen att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kan komma att avlåtas till riksdagen, tillsvidare beräkna ordinarie anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring till 377,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Förhöjning av ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.
[23.]

18:o) I punkt 23 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 268) utav förhöjning av ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 150,000 kronor.

Jämväl över detta förslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen yttra sig; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Pensionsförbättring åt viss personal vid armén och marinen.
[24.]

19:o) Under punkten 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels till beredande av pensionsförbättring åt viss personal vid armén och marinen i enlighet med de i kungörelserna den 20 respektive den 29 augusti 1919 (nr 538 och 569) samt den 9 och den 15 juni 1922 (nr 335 och 336) angivna grunder för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 1,660,000 kronor,

dels ock förklara, att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, underordnad myndighet må i enlighet med de i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) angivna grunder tilldela personal, som under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 avgår från tjänsten, pensionsförbättring att utgå under pensionstagarens återstående livstid.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 10 december 1926 (11 h. t. sid. 63), vartill utskottet hänvisar.

Enligt vad föredragande departementschefen meddelat, torde något förslag till definitiv pensionsreglering för militär personal icke komma att föreläggas 1927 års riksdag. Vid sådant förhållande erfordras för budgetåret 1927—1928 medel till pensionsförbättring enligt nu gällande pensioneringsgrunder såväl åt redan avgången personal som åt personal, vilken under nämnda budgetår avgår ur tjänst. Någon ändring i grunderna för pensionsförbättringen har icke ifrågasatts. På grund härav och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den gjorda beräkningen av anslagsbehovet, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

Pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare.
[5.]

20:o) I punkt 5 av elfte huvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att till beredande av pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 2,970,000 kronor.

Under åberopande av vad utskottet anfört under punkten 2 i det föregående får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

21:o) Uti punkten 25 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande av pensionstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare i enlighet med de i kungörelsen den 20 juni 1924 (nr 283) angivna grunder för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 261,000 kronor.

Pensionstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare. [25.]

Under hänvisning till den i ämnet lämnade utredningen, vilken återfinnes i förberörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 10 december 1926 (11 h. t. sid. 64), får utskottet, som ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

22:o) Kungl. Maj:t föreslår i punkten 6 riksdagen att till beredande av dyrtidstillägg åt f. d. militära befattningshavare för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 1,850,000 kronor.

Dyrtidstillägg åt f. d. militära befattningshavare. [6.]

Över denna framställning avgiver utskottet senare under riksdagen särskilt utlåtande; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

23:o) I punkten 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare för budgetåret 1927—1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 650,000 kronor.

Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare. [7.]

Jämväl över denna framställning avgiver utskottet särskilt utlåtande; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

24:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 8 framställda förslag och med hänvisning till den i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1927 (11 h. t. sid. 24) förebragta utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

Dyrtidstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare. [8.]

att riksdagen må

a) för beredande av dyrtidstillägg under budgetåret 1927—1928 åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, vilka vid ingången av juli månad år 1927 uppnått en levnadsålder av 60 år eller däröver, för budgetåret 1927—

1928 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 1,250,000 kronor;

b) förklara, att dyrtidstillägget till varje dylik vid ingången av juli månad år 1927 till pension eller därmed jämförligt understöd från statsverket, statsunderstödd pensionsinrättning eller Vadstena krigsmanshuskassa berättigad f. d. befattningshavare skall utgå med ett belopp av 150 kronor;

c) medgiva, att dyrtidstillägget må till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han under tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 avlidit, till hans stärbhus på en gång utbetalas i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

C. **Allmänna indragningsstaten.**

Allmänna indragningsstaten. [9.]

25:o) Kungl. Maj:t har under punkten 9 föreslagit riksdagen att minska *ordinarie* förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 1,887,008 kronor, med 37,006 kronor till 1,850,002 kronor.

Till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1927 har *föredragande departementschefen* beträffande detta anslag anfört följande:

»Förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten upptogs i riksstaten för budgetåret 1924—1925 med 1,850,027 kronor. För budgetåret 1925—1926 uppfördes anslaget med 1,800,001 kronor. För innevarande budgetår är anslaget upptaget med 1,887,008 kronor. De direkta utgifterna å det för förstnämnda budgetår beviljade anslaget utgjorde i runt tal 1,815,800 kronor. För budgetåret 1925—1926 belöpte sig utgifterna å anslaget till i runt tal 1,634,400 kronor. Med hänsyn till sistnämnda belastningssiffra synes mig en nedsättning av nu utgående anslagsbelopp motiverad. I betraktande särskilt av de kostnader, den vid 1925 års riksdag beslutade förtidspensioneringen av viss personal vid försvarsväsendet kommer att medföra, torde emellertid någon större minskning icke böra ske. Anslaget synes mig böra beräknas till 1,850,000 kronor med erforderlig jämkning för avjämnande av huvudtitelns slutsumma.»

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må minska *ordinarie* förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 1,887,008 kronor, med 37,006 kronor till 1,850,002 kronor; dock att i anslaget må vidtagas den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Övriga ordinarie anslag.

26:o) Beträffande de under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som icke blivit här ovan särskilt omförmälda, har någon ändring icke ifrågasatts; och får utskottet alltså hemställa, *Övriga ordinarie anslag.*

att samtliga de ordinarie anslag under denna huvudtitel, i avseende å vilka förändring icke blivit här ovan ifrågasatt, må i riksstaten för budgetåret 1927—1928 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 11 februari 1927.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Pettersson* i Olovstorp, *Lindley, Enhörning, Dalberg, Lindgren, Bodin* och *Forssberg;*

från andra kammaren: herrar *Borggren, Bäcklund, Lovén, Olsson* i Berg, *Wikström, Kloo, Rydberg* och *Thore.*

Verkliga utgifter.

XI. Elfte huvudtiteln. Pensionsväsendet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	A. Civila pensionsväsendet.		
1	Pensionering av civila tjänstinnehavare, *förslagsanslag*	3,400,000	
2	Förvaltningsbidrag till civilstatens änke- och pupillkassa	50,000	
3	Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, *förslagsanslag*		2,500,000
4	Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, *förslagsanslag*		*3,300,000
5	Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl., *förslagsanslag*		*1,650,000
6	Statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare, *förslagsanslag*	22,000	
7	Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga lasarettsläkare, *förslagsanslag*	15,000	
8	Bidrag till sjuksköterskors pensionering, *förslagsanslag*	2,000	
9	Statens bidrag till pensionering av barnmorskor, *förslagsanslag*	9,000	
10	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete, *förslagsanslag*	250,000	
11	Pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, *förslagsanslag*	60,000	
12	Bidrag till kungl. hovkapellets pensionsinrättning	3,000	
13	Bidrag till universitetets i Uppsala pensionsinrättning för tjänstemäns änkor och barn	9,000	
14	Bidrag till pensionsinrättningen för änkor och barn efter ämbets- och tjänstemän vid universitetet i Lund	7,200	
15	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.	157,276	
16	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, *förslagsanslag*	68,000	
17	Tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, *förslagsanslag*		268,500
	Statens pensionsanstalt:		
18	Bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering	5,310,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget eller beräknat belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.

			Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
19	Pensionsavgifter till statens pensionsanstalt, *förslagsanslag*		4,100,000	
			9,410,000	
	Handelsflottans pensionsanstalt:			
20	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, *förslagsanslag*		101,000	
21	Förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt, *förslagsanslag*			31,000
22	Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt			31,000
23	Tilläggspensioner under år 1927 åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt, *förslagsanslag*			106,000
24	Bidrag till bestridande av förvaltningskostnaderna vid handelsflottans pensionsanstalt			1,600
			101,000	169,600
25	Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig, *förslagsanslag*			100,000
	Säger för civila pensionsväsendet		**13,563,476**	**7,988,100**
	B. Militära pensionsväsendet.			
	Lantförsvaret.			
	Arméns pensionskassa:			
1	Ersättning för mistade löneinnehållningar	19,021		
2	Ersättning för nådårs- och begravningshjälpsbesparingar	28,080		
3	Ersättning för inkomster från Vadstena krigsmanshuskassas äldre medel	106,000		
4	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	143,190		
5	Ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1925—30 juni 1927 till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	15,504		
6	Arméns pensionskassas egen pensionering m. m., *förslagsanslag*	3,800,000	296,291	3,815,504
7	Vadstena krigsmanshuskassa		137,640	
8	Förhöjning i gratialen åt avskedat manskap		648,000	
9	Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, *förslagsanslag*		490,000	
			1,571,931	3,815,504

			Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	Sjöförsvaret.			
	Flottans pensionskassa:			
	Ersättning för minskade inkomster:			
10	Pensionsfonden	36,320		
11	Gratialfonden	16,650	52,970	
12	Bidrag till flottans pensionskassas gratialfond		44,794	
13	Ytterligare bidrag till flottans pensionskassas gratialfond			1,373
14	Pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar, *förslagsanslag*		570,000	
15	Pensionering av flottans gemenskap, *förslagsanslag*		330,000	
			997,764	1,373
	Gemensamma anslag.			
16	Invalidhusfonden		60,350	
17	Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring		* 377,000	
18	Förhöjning av ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, *förslagsanslag*			* 150,000
19	Pensionsförbättring åt viss personal vid armén och marinen, *förslagsanslag*			1,660,000
20	Pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare, *förslagsanslag*			2,970,000
21	Pensionstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, *förslagsanslag*			261,000
22	Dyrtidstillägg åt f. d. militära befattningshavare, *förslagsanslag*			*1,850,000
23	Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare, *förslagsanslag*			* 650,000
24	Dyrtidstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, *förslagsanslag*			1,250,000
			437,350	8,791,000
	Säger för militära pensionsväsendet		**3,007,045**	**12,607,877**
	C. Allmänna indragningsstaten.			
1	Diverse föremål, *förslagsanslag*		1,850,002	
	Summa		**18,420,523**	**20,595,977**

* Av Kungl. Maj:t föreslaget eller beräknat belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.

Stockholm, Isaac Marcus' Boktryckeri-Aktiebolag, 1927.